

Eda Kriseová: Sluneční hodiny

Městečko

Městečko leží v krásné krajině, plné vod, kamení, jehličí a trávy. Podél cest, které k němu vedou, rostou všude kulaté stromy a na nich se bimbají kulaté hrozny kulatých jeřabin. Na hadích mezích voní ještě mateřídouška, ale zároveň už tam pukají něžná kvítka vřesu. Tuhý jalovec se tyčí na hromadách kamení a srnec kaše v houštinách. Rybníční voda přepadá přes hráz a je tak čistá, že se může pít. V kořenech tam ještě leží raci a můžeš je vidět, když si v noci lehneš na břicho a baterkou svítíš do vody. Kobylky zatím tikají v trávě jedna přes druhou jak v hodinářském krámě a floxy sladce voní až k přezrálému žitu.

Přes polodlouhé náměstí, kolem kostelíka a bílé hřbitovní zdi přivázejí valníky krávy na klektavých nohách, vozí prasata, která hrůzou lezou jedno na druhé, když je chtějí vyložit. Divočí, protože řezníci už ve fabrice brousí dlouhé tenké nože a chystají se je vrazit zvířatům do hrdel. Toto městečko, na první pohled tak pokojné, žije z krve. Zvířata ji cítí ve vzduchu, ulice jsou krví pokapány. A valníky naložené živými potkávají jiné, které vozí smradlavé kosti. Hejno zelených much se vznáší nad těmi vozy, když zastaví u starého pivovaru, kde se kosti zpracovávají na moučku. Válí se tu v prachu hromádky kostí, jak je valníky poztrácely v prudké zatáčce. Žádný pes v městečku si kosti nevšimne, jsou přežraní dobrého, krvavého masa.

Den začíná zvon, který dává celému kraji křesťanské pozdravení. Když kostelník začne ve tři čtvrti na šest, stihne to odzvonit právě včas a pozvat farníky na ranní. V šest totiž vyjede odněkud z pekel siréna a opíše na nebi spirálu svého nelidského kvílení. Tak je to rozdělené správně. Ti, co mají odpolední, jdou na mši a ti, kdo mají ranní, škrundají ve vysokých holínkách do šichty. Mají všichni drobně kostičkované řeznické uniformy, kulaté, červené obličejce, baňaté, hustě dírkované nosy a široké rty, mají všichni světle modré oči a nad nimi plavé obočí. Jsou si tak podobní, že se ti zdá, že potkáš a zdravíš pořád jednoho.

Teď není ani večer ani ráno, je neděle odpoledne a nad městečkem létá ve svém malém letadýlku baron Zezdisral. Prudce klesá a zase ostře stoupá vzhůru a tak se podobá jednou pochroumanému drakovi a podruhé raketě, která míří na měsíc. Baron Zezdisral je největší milovník v městečku. Za mlada to brával svobodná, vdaná od domu k domu, teď si už vybírá. Kdysi chodil pěšky, dnes lítá. Každou letní neděli se vznáší nad městečkem svého zrození a všech svých hříchů. Jeho potence je tak paměťhodná, že dodnes stojí v zahradách ženy, mladé i staré, a mávají na něho bílými šátky. Prý si brávají i prostěradla, aby na sebe upozornily.

Zvon zval ke mši dnes už asi šestkrát, siréna neječí a tovární komín nečoudí. Řezníci vyvlekli z vrátek drátěné dvoukolé kárky a každý si ke své kárce přivázel svého psa. Odjeli na trávu pro králíky. Jenom pan Souček nikam nejel. Přikoulel z kouta svůj pověstný špalek, na který se slétají masařky v hejnech, protože to je sladká, dobře konzervovaná mršina. Má totiž uprostřed jamku a v té vždycky zůstane trochu krve. Za ta léta je popravčí špalek celý krví nasáklý a páchne na sto honů. Pan Souček to ale necítí, protože je na smrad rozkladu a umrlčiny zvyklý. Postavil špalek pěkně doprostředka prádelny, oblékl si zástěru a nabrousil dlouhý teninký nůž s tlustým černým držadlem. Bude vraždit holoubátka, je neděle.

Pomalou a trpělivě všechno připravil, ale ne že by myslel jen na jídlo. Myslí na jiné věci a o těch nahlas mluví:

„Když tak sedím sám v noci v udírně a kolem mě pochodují krysy, tak přemýšlím o svém životě. Proč jsem si postavil dům v tomhle studeném kraji? ptám se sám sebe. Proč jsem neutekl někam, kde je za větrem a pěkně teplíčko. Když už jsem nemoh zůstat ve svém krámě a ve svém domě, když už mě vyštvali z mého města, proč já nešel někam na jižní Moravu, no řekněte mi, proč? Tady je hezky akorát pár dní do roka, v polovině září přijdou dva tři mrazíky, všechno spálí a je zase zima. Jenom těch krys není teď tolik, jako když jsem dělával u Satrapy nebo u Holaty, tam bývalo krys víc. Za první republiky, to je marný, bývalo

krys víc.“

Když pan Souček mluví, vrásky se mu kolem očí a na čele skládají do dobráckých kukučků. V holubníku zatím štěrchají holoubátka, která mají ještě mokrá místa pod křídly, ta mu neutečou. Staří holubi vždycky vyťapkají na prkýnko pře holubníkem, dají hlavičku na stranu, rozhlížejí se, mrkají tak, že spouštějí šedé mžurky přes korálové oči. Chvilku přešlapují, trsají drápky, jako by se nemohli rozhodnout, kam poletí. Po nějaké chvíli najednou odstartují. Skrčí nožičky, naberou vzduch pod křídla, několikrát jimi plácnou, přimhouří oči, jako by vždycky znovu dostávali závrať, a vynesou se nad střechu. Tam o čemsi horlivě vrkají, jako by tušili, že pan Souček už za chvilku zabuší na holubník. Ve vysokých gumovkách vdupe do svého smradlavého království a do řeznických tlap uchopí něžně malé holoubátko, tlukoucí srdíčko pod měkkým peřím.

„Hezky, povídá pan Souček, hezky je tu pár dní v létě. Pak ale svatej Vavřinec Načůrá do vody a je po koupání. Na práci nenaříkám, tu mám dobrou, já jsem tak kvalifikovanej, že mě nemůžou ani vyhodit. To je pár lidí, co jsou schopný dovařovat dneska salámy, aby to nebylo ani moc, ani málo. Nikdo to nechce dělat, protože to má jeden na krku pořád prokurátora. Oni do toho dneska dávaj mouku, a když to není dost vařený, tak se mouka zkaží a lidi se poserou. Když to rozvaříte, tak to zas popraská, vyteče a není to k potřebě. Salám se musí hlídat minutu po minutě a musí s tím bejt zkušenost. A já u toho celý noce sedím, příkládám a přemýšlím. Chcíplý dnes do salámů nedáváme, to se válí na dvoře tak dlouho, až si pro ně přijede ras. Satrapa a Holata spotřebovali všechno, to by byl bejval ušlej zisk. Jenže oni si s tím dali práci, aby to nebylo poznat. Bylo to horší materiálem, ale líp udělaný než dneska.“

knihu *Sluneční hodiny* vydalo nakladatelství Atlantis v roce 1992